

رحمان حسینی

— فوق لیسانس مدیریت بازرگانی

— عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی، کارشناس مرکز تحقیقات و بررسی ها و دبیر کمیسیون حقوقی، قضایی و اخلاق کسب و کار اتاق ایران

الزام پیش نویس قانون کسب و کار

آن است که بی شک فضای پیش روی کسب و کار با قانون پیشنهادی بخش خصوصی بهتر از قبل خواهد شد؛ چرا که سیاستها و رویه های خوبی برای آن در نظر گرفته شده و مکانیزم های اجرایی محکمی نیز در آن دیده شده است. برای مثال یکی از محورهای اصلی این پیش نویس به ایجاد زمینه و فضای مناسب برای کارآفرینی و رفع موانع کسب و کار تاکید دارد که می تواند بسیار راهگشا باشد.

از سوی دیگر ملاحظاتی در تهیه پیش نویس قانون فضای کسب و کار مورد توجه قرار گرفته است که عمده ترین آنها اصل قرار دادن تسهیل فعالیت اقتصادی، به عنوان مقدمه ای برای تدوین سایر قوانین مرتبط و پیش بینی سامانه های مناسب برای بهبود فضای کسب و کار دارای متولی حسن اجرا هستند.

در تدوین پیش نویس پیشنهادی قانون کسب و کار از مدل های سهولت کسب و کار، گفت و گوی دولت و بخش خصوصی، شاخص های حکمرانی شایسته، نتایج تحقیقات مربوط به موانع کسب و کار ارایه شده از سوی بانک جهانی و نیز مدل تعامل دولت، تشکلهای و اشخاص با هدف اصلاح توزیع اختیارات اجتماعی بهره برداری شده و حتی برای برخی مهم ترین مفاهیم و اصول کسب و کار مطلوب هم نکاتی فراهم شده که از آن جمله، می توان به تعریف برخی از اصطلاحات رایج مانند حمایت قضایی، متمایز شدن فعالان اقتصادی غیر خصوصی از خصوصی، دولتی، عمومی، غیردولتی و تعاونی اشاره کرد. افزون بر این، تسهیل در آغاز به کار، توجه به اصل فعالیت بدون نیاز به اخذ

طبق بند (د) ماده ۹۷ سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران موظف شده است که با همکاری اتاق تعاون نسبت به تهیه پیش نویس قانون ایجاد فضای مساعد کارآفرینی در رفع موانع کسب و کار اقدام کند چرا که بر اساس این بنده اتاق ایران موظف است در ایفای نقش قانونی اش به عنوان مشاور سه قوه، سازو کار لازم برای ساماندهی و هماهنگی تشکلهای کسب و کار دیدگاه های فعالان اقتصادی را فراهم کرده و با کمک به ایجاد فضای تعامل سازنده بخش خصوصی با ارکان حکومت در مسایل اقتصادی، پیشنهادهای کارشناسانه لازم را ارایه کند.

نگاهی به سابقه تدوین قانون از سوی بخش خصوصی بر این واقعیت صحه می گذارد که در ۸۰ سال گذشته کشور چنین سابقه ای مشاهده نشده و بخش خصوصی نسبت به تهیه و تنظیم پیش نویس قانونی اقدام نکرده و تاکنون قوانین، همواره بر اساس طرحها و لوایح نهادهای رسمی کشور تهیه و تنظیم می شده است. رویکرد اخیر قوه مقننه به اینکه پیش نویس قانون کسب و کار از سوی بخش خصوصی تدوین شود را می توان ناشی از اعتماد حاکمیت به بخش خصوصی کشور و علاقه مندی به استفاده از مشارکت بخش خصوصی در فعالیتهای و قانون گذاری های اقتصادی برشمرد.

پرداختن به پیش نویس قانون کسب و کار که در چنین فضایی تدوین شده، حاکی از

مجوز و سپردن صدور مجوزهای ضروری به تشکل های ذی ربط، حذف مقررات غیر ضروری و عضویت اتاق در هیات مورد اشاره در ماده ۷ قانون اصل ۴، معافیت کارگاه های کمتر از ۱۰ نفر از قانون کار نیز در زمره مفاهیم و نکات مورد توجه بوده است.

همچنین به این موارد باید موضوعاتی مانند هدف گذاری برای اقدام جهت کاهش تعطیلات رسمی، اصلاح سهم حق بیمه کارگر ۶ درصد، کارفرما ۱۵ درصد و دولت ۱۵ درصد ماده ۲۸ قانون تامین اجتماعی، اولویت بخش خصوصی و تعاونی در طرح های عمرانی زیربنایی، طرح های بخش انرژی، انبوه سازی، راه سازی و سد سازی، برقراری ثبات نسبی در سیاست ها و برنامه های اقتصادی دولت، توجه به صدور روادید تجاری به اتباع خارجی و هیات های حل اختلاف مالیاتی بیمه و آیین نامه را نیز بیفزاییم.

اینکه برای تهیه این پیش نویس بررسی موارد مشابه در سایر کشورها نیز مورد توجه قرار گرفته است و از آنجا که در سایر کشورها قانونی با این عنوان وجود ندارد، تسهیلات متنوع قانونی و تمامی موارد مرتبط درباره کسب و کار مورد توجه قرار گرفت؛ به عنوان مثال در برخی کشورهای اروپایی برای شروع به فعالیت نیازی به اخذ مجوز به جز محیط زیست نیست، در حالی که در ایران مجوزهای بسیاری برای شروع یک فعالیت اقتصادی مورد نیاز است که این موضوع در پیش نویس قانون یاد شده مورد توجه قرار گرفته و در قالب یک پیشنهاد به حذف لزوم انواع مجوزها برای شروع فعالیت اقتصادی تاکید شد. در همین راستا از تجربه نهادهای بین المللی در تدوین قانون استفاده شده که از آن جمله می توان به شاخص های دهگانه کسب و کار که هر ساله به این سیستم طبقه بندی جهانی راه می یابد، اشاره کرد.

چنانکه آخرین رتبه بندی انجام شده نشان می دهد ایران در بین ۱۸۳ کشور، رتبه ۱۳۷ داشته و حتی در بین کشورهای منطقه و همسایگان هم از جایگاه خوبی برخوردار نیست، بنابراین مدل اصلی مورد استفاده در تدوین پیش نویس قانون فضای کسب و کار مدل

تجربه شده دولت- بخش خصوصی است که به آن اشاره شد. البته درباره شاخص های دهگانه کسب و کار هم باید بگوییم که تسهیل آغاز کسب و کار، اخذ مجوز، تعامل با کارکنان، ثبت دارایی ها، اخذ اعتبار، پرداخت مطالبات، تجارت با خارج، صدور حکم در نظام قضایی، پایان بخشیدن به کسب و کار و حمایت از سرمایه گذار از جمله آنهاست که بر مبنای تحقیقات انجام شده از سوی بانک جهانی در ۱۵۴ کشور و در ۲۰ هزار بنگاه درباره شناسایی موانع کسب و کار تهیه شده است. اما به طور کلی موانع کسب و کار را باید در نبود اطمینان به سیاست ها، بی ثباتی اقتصاد کلان، نرخ مالیات، هزینه و سهولت دسترسی به منابع مالی، گسترش جرایم اجتماعی، مقررات مالیاتی و نیروهای کار، نظام حقوقی، حمل و نقل و سایر موارد جست و جو کرد.

در مورد ضمانت های اجرایی پیش بینی شده و سازوکارهای اجرایی این قانون هم باید گفت برای اجرایی شدن به بند آن شورای با عنوان «شورای بهبود فضای کسب و کار» پیش بینی شده است که دارای مرکزی تحت قالب موسسه ای غیردولتی زیر نظر ریاست اتاق ایران خواهد بود. مصوبات این شورا در اجرای اصول ۸۵ و ۱۳۸ قانون اساسی برای ریاست مجلس شورای اسلامی ارسال می شود که در صورت اعلام مغایرت از سوی مجلس، این شورا موظف است نسبت به اصلاح یا لغو مصوبات اقدام کند. البته مرکزی برای انجام امور کارشناسی و اجرایی و فعالیت های دبیرخانه ای شورا تشکیل خواهد شد.

در پایان باید گفت پیش نویس قانون کسب و کار حاصل تشکیل جلسات متعدد حتی برای تولید مفاهیم پایه و بنیادی است که پس از بررسی و تصویب موضوع در کمیسیون حقوقی، قضایی و اخلاق کسب و کار اتاق ایران و تصویب در هیات ریسه و اولین جلسه هیات نمایندگان اتاق ایران در سال ۸۹ نهایی شد. (پیش نویس قانون روی سایت اتاق ایران به نشانی iccim.ir قابل دانلود است)

به طور کلی موانع کسب و کار را باید در نبود اطمینان به سیاست ها، بی ثباتی اقتصاد کلان، نرخ مالیات، هزینه و سهولت دسترسی به منابع مالی، گسترش جرایم اجتماعی، مقررات مالیاتی و نیروهای کار، نظام حقوقی، حمل و نقل و سایر موارد جست و جو کرد.

تسلیت

جناب آقای مهندس سید جعفر مرعشی

مشاور محترم رئیس اتاق بازرگانی ایران در امور مدیریت

با نهایت تالم و تأثر مصیبت وارده را به جناب عالی و خانواده محترم از صمیم قلب تسلیت عرض نموده، از درگاه ایزد منان، علو درجات برای آن فقید سعید خواستاریم.

جناب آقای محسن کوهکن

نماینده محترم مجلس شورای اسلامی

با نهایت تالم و تأثر درگذشت پدر گرامی را به جناب عالی و خانواده محترم از صمیم قلب تسلیت عرض نموده، از درگاه ایزد منان علو درجات برای آن فقید سعید خواستاریم.

اداره کل روابط عمومی و انتشارات اتاق ایران